

Titel: Om substans, specielt indholdssubstans, [Uldall] 035-0150

Citation: "Om substans, specielt indholdssubstans, [Uldall] 035-0150", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 2. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds:  
[https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel\\_035-shoot-wacc-1992\\_0005\\_035\\_Uldall\\_0150\\_p2\\_bP1\\_TB00001/facsimile.pdf](https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_035-shoot-wacc-1992_0005_035_Uldall_0150_p2_bP1_TB00001/facsimile.pdf) (tilgået 19. juli 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

det gamle glossematiske eksempel 'towel-horse', der kun med rimelighed kan tænkes at opstå i en kultur hvor man kender til at bruge heste til at ride paa (der saa vel findes kulturer hvor man kender til heste men ikke har fundet paa at ride paa dem). To ting er det naturligvis herved vigtigt at huske (jeg noterer dem blot for fuldstændighedens skyld): 1<sup>o</sup> forskellige egenskaber ved 'tingen' kan fremdrages alternativt i de forskellige varianter (saar en fælles definition saa indbefatte synkretismer), jf. 'flodhest', 'løsehest', 'tøjhund', 'pladshund' (ogsaa brugeligt om et menneske der holder vagt) osv.; 2<sup>o</sup> konnotationer indgaar ofte - dels en fremherskende i den pågældende kultur, som netop fremfor alt dækker 'the opinion' (hunden som helligt dyr hos Zoroastrierne, som pariedyr hos Inderne, som trækdyr hos Eskimoerne); men ogsaa disse konnotationer kan alternere saaledes at træk, der ikke i den pågældende kultur paa fremherskende maade tildeles 'tingen' af 'the opinion', træder frem i givne varianter ('hundeanst', 'hund' som smældord, osv., indenfor en kultur hvor den fremherskende 'opinion' sikkert snarest klassificerer hunden som jagt- og vagtdyr, altsaa netop ikke med de egenskaber der er involverede i de nævnte varianter); til konnotationerne hører ogsaa konnotationen 'arkaisk', som ved 'enhjæring'.

5. Ud fra de forudsætninger, der her er opereret med (jf. 6 nedenfor, hvor andre forudsætninger forsøges), saa det formentlig stadig være rigtigt, at det, det gælder om at finde, er 'the common denominator' for samtlige varianter af et sædant 'tingsnavn' som 'hund', 'hest'. Jf. eksemplet 'towel-horse' i formuleringen fra 1936. Dette er det overordentlig vigtigt at afgøre, da den plerematisk (og ikke blot den sematiske) analyse afhænger fuldkommen heraf. (Der saa, som sagt ovenfor pkt. §// 4, regnes med synkretismer.)

6. Dersom man forestiller sig en plerematisk analyse gennemført ud fra ovennævnte princip, vilde det være interessant paa forhånd at aue hvilket plerematem-inventar og hvilket sem(ant)ematem-inventar der kan komme til at foreligge. Dette er det i virkeligheden meget vigtigere at vide, eller endnu vigtigere at vide, end hvordan en sem(ant)emati skal bestemmes (selvom det sidste i praksis bliver forudsætning for det første). Som basis for den sematiske beskrivelse saa man tænke sig at besidde at analogon til substans-muligheds-inventaret som skitseret for Phonematics U 20.11.52 s. 3. Dette forestiller jeg mig som et orienteringskema for simple adferdsituationer: det saa, direkte eller indirekte, indbefatte størrelser som 'til', 'fra', 'her', 'der', 'jeg', 'du' osv. osv.

<sup>1</sup> Dette invaliderer ganske Ammanns videnskabeligt set yderst primitive eksempler (den vædde ava paa Bornholm spænder ingen WErre, osv.).